

Monológ a színpadról és a hivatásról

— Nem tudom, mennyire illek a Diákportré eddigi portréi közé. Nem vagyok sem eminens, sem népszerű, legfeljebb közismert. Igazán népszerű — véleményem szerint — az az ember, akit sokan ismernek és kedvelnek. Engem is sokan ismernek, de ez nem jelenti azt, hogy ugyanennyien kedvelnek is.

— Nem sokan szeretnek, s ez nem véletlen. Egyszerűen abból adódik, hogy nem rejtem véka alá másokról alkotott negatív véleményemet. A „mások” csoportját főként azok az orvostanhallgatók alkotják, akik igénytelenségükkel mindig dühbe gurítanak. Mikor felvettek a SZOTE-ra, azt gondoltam, csupa látni tudni-befogadni akaró fiatal közé jövök. Hamar rá kellett jönnöm, ebből a fajtából, sajnos, elég kevés van közöttünk. A hallgatók többségében a tudásvágy kizárólag szakmai vonatkozásban él — ami önmagában még nem bűn —, a társadalmi és közügyekből teljesen kivonják magukat. Erthető hát, hogy ezekkel az emberekkel nincs és nem is lesz soha közös témám. Már hallom is válaszukat, milyen nagyképzű, link alak vagyok. Kétségtelen, nem ülök olyan szorgalmasan az iskolapadban mint ők, de ettől még vehetem komolyan a szakmát. Bármit is tartanak rólam, engem elsősorban az orvosi pálya érdekel, s felelősséggel akarom majd végzéni hivatásomat.

— A gimnáziumban több dolog érdekelt, de igazán és komolyan csak kettő, a színház és a biológia. Biológus mégsem akartam lenni, a munka elméleti jellege miatt. Így aztán, maradt a színház mesterség. Talán a leghosszabb ideig azzal a gondolatokkal kacérokodtam, hogy színész leszek. Siófoki gimnáziumom színjátszó csoportjában rendszeresen játszottam, szavaltam. Ez amolyan hagyományos diákszínpad volt, ami a feketegarbó, avantgarde törekvéseket valló amatőr színjátszó csoportok között nem volt túl modern. En

mégis mindent, amit ma „színház-ügyben” nyújtani tudok, ott tanultam. Onnan hoztam játék-kedvemet, ott formálódott egyéniségem.

— Végül mégis a SZOTE-ra jelentkeztem. Húsz perc döntötte el, hogy ide jövök. Apám sebész. Egy délután beugrottam hozzá a kórházba, éppen vakbélműtetre készült. Gyere, nézd meg, mondta. Bementem, végignéztem, s mikor kijöttem, kijelenttem, hogy sebész leszek.

— Felvettek, mégis hiányzott a játék. Valami olyasmit jelent ez számomra, amit nem pótolnak sem az olvasmányaim, sem a tanulmányaim, de még a barátaim sem. Színpadra állva továbbadhatom mások vagy a saját gondolataimat, beszélhetek általam fontosnak vélt dolgokról, az élet új oldalait mutathatom meg az embereknek. Szóval, mindez hiányzott, ezért azonnal jelentkeztem a SZOTE irodalmi színpadához. Oly nagy lelkesedéssel vettem magam a dolgokba, hogy engem bíztak meg a színpad titkári teendőinek ellátásával. Eleinte nem voltak sikereink, foglalkoztam is a gondolatokkal, hogy átigazoklok a JATE Egyetemi Színpadhoz. Erre mégsem került sor, mert sportszerűtlennek tartottam. Biztam munkánk eredményességében, s úgy néz ki, nem hiába.

— A Medicus Színpad tavaly szeptemberben alakult, de lényegében csak féléve tartanak benünket számon a városi amatőr csoportok között. Sokat várunk egymástól és az új „ávdától”. Legutóbbi bemutatónk, a *Csapodár madárca*, nemcsak a siker-élmény szempontjából volt jelentős, hanem azért is, mert összerakta a társulatot. Mintha kezdetét vette volna a közösségi lét korszaka.

— Hogy jó vezetője vagyok-e a színpadnak? Szeretném ezt hinni. Néhányan bizonyára úgy vélik, a színpadban pusztán saját ötleteim — és elképzeléseim megvalósításának lehetőségét látom. Erről csak annyit, nem ide-

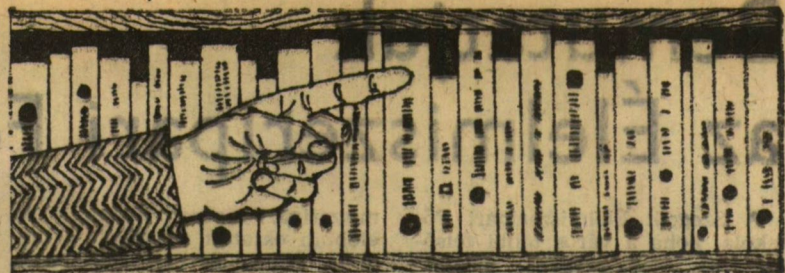
Oláh Attila Ruzante szerepében

ális dolog egyszerre rendezni és játszani. Kévszű fiú van közöttünk, ezért fordul elő, hogy mindkét minőségben résztveszek a munkában.

— Mostanában kevesebb időm jut a színpadra. A képzés is gyakorlatiasabbá vált, s bekapcsolódtam a Sebészeti Klinika TDK-munkájába. Tisztában vagyok azzal, hogy napjainkban egyre nehezebb univerzális műveltségre szert tenni, s hogy egyre kevesebb a régi értelemben vett polihisztor is. Mégis úgy gondolom, az egyetemen eltöltött néhány év nemcsak arra való, hogy szakmai tudásunkat fejlesszük, hanem arra is, hogy minél többet fogadjunk be a világ dolgaiból, előző korok kultúrájából. Később erre úgyis kevés időnk marad, ha jó szakemberek akarunk lenni. Ezért csinálom én is egyszerre több dolgot, amíg lehet. S az időm egyre kevesebb, mert valójában, jó orvos és jó sebész akarok lenni.

(Elmondta Oláh Attila negyedéves orvostanhallgató.)

G. R.

A katedra: műhely és „gályapad”

Mit tegyen az alkotósvágygal teli, ambíciózus, tervező, kreatív ember, a Gondolkodó: melyik utat válassza? Ha az író szerepét, akkor autonóm egyéniséggé kell formálnia önmagát, kinek munkája közben ki kell iktatnia a napi, apró dolgokat; ha a tanár szerepét, akkor elsősorban átadónak kell lennie, egy tantestület tagjának, egy szervezet részének, kinek arra is figyelni kell, hogy „tevékenyen hozzájáruljon” az egész működéséhez. A két út, a két tevékenység látszatra konfliktusos: fennáll a veszély, hogy a választás óhatatlanul — akárhogy dőljön is el a kérdés — a személyiség torzulását vonja magával. Németh László a gondolkodó eme örök dilemmájának egyszerre eldöntött, s egyszerre választott feleletét adja és kapja Vásárhelyen 1945—1954. között.

Greza Ferenc most megjelent könyve — *Németh László vásárhelyi korszaka* — az író pályájának épp e korszakát térképezi fel. S kicsoda tájakról! Az írói műhely vagy a tanári gályapad lehetősége és kényszere persze konkrét történelmi szituációban merült fel az alkotó előtt, a felszabadulást követően. Vásárhely kényszer és választás egyszerre: de épp a kényszer tudatos vállalása és vállalása, személyessé tétele, bensővé formálása nagyszerű a Németh László-i feleletben. Az önmaga által, s önmagára szabott feladat, a minőség mércéje példaadó: e cél nem kevesebb, mint a tanítás „gályapad-jának” műhelyé alakítása a korszerű katedra-teremtés reményében. Így számára „A pedagógusi mesterség — habár munkaideje négyötödét szívta magába — nem volt önkoriázó. Sem emberi, sem írói értelemben. Tévedés gályapadnak minősíteni

— Németh László mindvégig az önmagát ajándékozó önzetlen pazarlás örömeivel végte. Születés és nem kényszer dolgaként.” S a tanítás tapasztalatai, a katedra műhelymunkájának eredményei, áthatják egész akkori tevékenységét: a tanár szerepében a teljes, az autonóm személyiség jelenik meg. Természetesen — amint ezt a kötet szerzője árnyalatozik — ható pontossággal elemzi — változik, átforgul a valamelyest a gondolkodó személyiség, alkata, a gondolatok iránya is. E kilenc, rengeteg nehézséggel teli év alatt Németh László tanügyi reformot ír, drámát, esszét, tanulmányt, prózát, s — ha mára nincs lehetőség — fordít. Am e sokféle alkotás mögött előbb ciklusok sejtlenek fel: a személyiség belső konfliktusai ezer átalakulással kötik egymáshoz a legkülönbözőbb műfajú írások csoportjait: később kibomlik a Németh László-i alkotás: az a közös mag, amely már nem műcsoportokat, hanem életművet szervez együvé. S ami a pálya és a történelem sodrásában kulcsfontosságú szerepet tölt be, a vásárhelyi korszak is az író erkölcsi szigorának és már-már aszketikusi önfelmúlásának lángjától kapja a fényt.

A Németh László-i életmű épp e korszakának megértéséhez nem elegendő a szaktudományos felkészültség — megköveteli az emberi-pedagógusi tapasztalatokat, az eleven oktatási gyakorlatot is. Greza Ferencnek, főiskolánk tanszékvezető tanárának kötetem nem véletlenül aktuális és izgalmas olvasmány: mindkét területen maximális gyakorlatról árulkodik. A Németh László-i példa — a katedra nem legyen „gályapad” — továbbvihető; reméljük!

Szigeti Csaba

Újjáéledő UNESCO klub

A SZOTE-n a régi UNESCO Klub már jó egy éve nem funkcionált. A Dokumentációs Központból érkezett anyagokat a Tájékoztatói Munkacsoport dolgozta fel, alkalmazta a politikai munkában, a kultúr- és közéleti munkacsoportok tevékenységében, mint tény- és szemléltetőanyagot. A KISZ Bizottság a klub működését fontosnak tartotta, és határozatot hozott arról, hogy újjászervezi azt. Új vezetéssel az UNESCO-asszociált középiskolákban érettségizett hallgatókra és a régi klubtagokra és természetesen minden érdeklődőre támaszkodva.

As új klubvezetőt, Kovács Éva III. éves orvostanhallgatót kérésztük meg elképzeléseiről.

— Milyen kapcsolatod volt a megbízatás előtt az UNESCO-val?

— Sárospatakon, a középiskolában három évig UNESCO-tag voltam, elsődleges hallgatóként egy évig dolgoztam a SZOTE UNESCO klubjában, az angol csoport vezetője voltam, de a klub feloszlásával csoportom is szétszóródott és én munka nélkül maradtam.

— Szeptember 27—29 között volt Szegeden az UNESCO-asszociált iskolák és UNESCO-klubok VI. országos értekezlete, melyet kétvétenként rendeznek meg. Te képviselted egyetemünket. Mi a tapasztalatod, milyen segítséget nyújtott munkádhoz az értekezlet?

— Csaknem valamennyi egyetemi és főiskolai UNESCO-klub hasonló cipőben jár és ezért a klubok képviselőinek szekciójában elsősorban az indulás nehézségeiről volt szó, arról, hogy milyen segítséget kaphatunk, s arról, hogy fel kell vennünk a kapcsolatot egymással.

— Mit jelent ez a gyakorlatban?

— A Dokumentációs Központ továbbra is küldi anyagait klubunknak, ebből állítunk össze programokat, nyáron az UNESCO-klubok vezetői részére felkészítő tábort szerveznek, illetve évközben néhány napos konzultációkon veszünk részt. És az sem utolsó szempont, hogy az Országos UNESCO Központtól minden évben ezer forint anyagi támogatást kapunk. Ami a kapcsolatokot illeti, a JATE UNESCO Klubjával tervezzük közös rendezvényeket, meghívjuk egymást programjainkra. Az ELTE-vel és a Sárospataki Rákóczi Gimnáziummal is együttműködünk majd.

— Terveitekről részletesebben?

— Egyelőre tagokat toborzunk. Ezúton is kérek minden érdeklődőt, hogy kapcsolódjon be munkánkba. Szeretnénk néhány fővel meglátogatni a nyíregyházi dokumentációs központot, hogy tájékozódjunk a rendelkezésre álló anyagokról. Kiállítás tervezzük a Nemzetközi Gyermekév alkalmából a klubban és felkészülünk 1980-ra, amit a Fogyatékosok nemzetközi évének nyilvánítottak. Filmvetítéseket is szervezzük majd a külföldi kultúrkinészt, más népek életét, szokásait bemutató filmekből. Nem feledkezünk meg arról sem, hogy a SZOTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikája a WHO kutatási programjába is bekapcsolódik, erről is tervezzük előadást. Az UNICEF képeslapok árusítását is kezünkbe vesszük.

A SZOTE KISZ Bizottsága szorgalmazza az UNESCO Klub megalakulását és munkáját. Igyekszik minden segítséget megadni, de ez a segítség nem pótolhatja a klubtagok, a hallgatók által végzett lelkes munkát.

P. B.

Klubprogramok

JATE-klub:

Október 25. 19 óra: Disco

Október 26. 20 óra: A Mini együttes koncertje

Október 27. 19 óra: Üzenetek a palackban (Oláh Attila és Apró A. Zoltán előadójátéka)

22 óra: A négy testőr (angol film)

Október 29. 18 óra: Filozófiai kör: Arisztotelész, mint a társadalom, a nevelés és a művészetek filozófusa (Ea.: dr. Pais István)

20 óra: Vendég: Páskándi Géza író

Október 30. 20 óra: Harmadik év magyar színházművészete (1945—1980.), előadó: Szilágyi János, a Nemzeti Színház igazgatója

Október 31. 20 óra: Ludwig I—II. (NSZK film)

November 1. 20 óra: Beatrice együttes koncertje

November 2. 19 óra: Óriás disco

November 3. 20 óra: Mrozek: Emigránsok

22 óra: A jónevű senki (Amerikai film)

SZOTE-klub:

Október 27. 22 óra: Óriás disco

Október 29. 19 és 21 óra: Cseh Tamás előadójátéka

November 1. 19 óra: Szabó András daporáma műsora

20 óra: A Calcutta trió indiai népzenei játszik

Tamási Áron-klub:

Október 24. 19 óra: Variációk egy témára (Oláh Attila és Apró A. Zoltán előadójátéka)

Október 29. 19.30 óra: Vámos Miklós: Létra (a Stúdió Színpad bemutató előadása). A műsor után író-olvasó találkozó a szerzővel

November 1. 20 óra: Magyarok (Teszary Gábor és Torma László előadójátéka)

Éghajlatlan

Felsőoktatási könyvkiadásunk régi adósságát törleszti dr. Péczely Györgynek tudományegyetemi tanszékvezető professzorának *Éghajlatlan* tankönyve. (1952. óta nem jelent meg hasonló tárgyú tankönyv.)

A Tankönyvkiadó gondozásában megjelent könyv alapvető célja, hogy a földrajz és földtudomány szakos egyetemi hallgatók számára egzaktt klimatológiai szemléletet adjon. A szerző a középiskolai matematikai és fizikai ismeretekre építve fokozatosan vezet le, magyarázza a meteorológiai, éghajlati törvényszerűségeket. Természettudományos gondolkodásra nevelve ismerteti a meteorológia alapfogalmait, az

éghajlati tényezőket fizikai és földrajzi háttérrel, a különböző éghajlatok földi eloszlásának törvényszerűségeit, kialakulásuk okait. Részletesen, különös gondot fordítva a hő- és vízellátottság kapcsolatát, az óceánok és a légkör közötti kölcsönhatásokat. Ismerteti az éghajlattingadozások okait, s szól az éghajlatlanban alkalmazott fontosabb matematikai-statisztikai munkamódszerekről.

Péczely professzor könyve elsősorban az egyetemi oktatás céljait szolgálja, de a biológusok, agrár-, és műszaki szakemberek is haszonnal forgathatják, bizonyára értékes segítséget nyújt munkájukhoz.

Kocka utca 13

ezzel a címmel mutatta be Nagy Bandó András, fiatal szegedi humorista, legújabb önálló estjét a főiskola Tamási Áron klubjában.

Nagy érdeklődés előzte meg a bemutatót, hiszen egy évvel ezelőtt ugyanitt találkozhattak a hallgatók az első ízben bemutatott „Szénél a kézben” műsorral is, s emlékeztetőben ott élt az akkori kellemes meglepetés, mely a rajzos-zenes műsor bemutatásakor érte őket.

Mostani bemutatóján Bandó mindent megtett az est sikeréért. Egy tizemeletes toronyház mindennapi életében pillanthatunk be segítségével, s nemcsak a szokványos, szinte már közhelynek tűnő mozzanatokot elevenítette fel, hanem új, eddig ismer-

etlen jelenségekre is felhívta figyelmünket — a humor eszközeivel. Viszontláhattuk színpadon a lakótelepek mindennapi figuráit, az utcán benépesítő gyerekeket, a kukabúvárokat.

Nagy előrelépés volt az előadó részéről, hogy színészi adottságait is kamatoztatta, s úgy játszott el jeleneteket és szerepeket, hogy alakjai hitelesek, életreűek lettek. A játék során mi is részeseivé váltunk a történetnek, valamennyien megvizsgálhattuk saját életünket, kapcsolataink milyenségét, egymáshoz való viszonyunk értékét.

Az estet a Rátóti Humorfesztiválon bemutatott tízperces rajzos szám zárta, mely kellemes ráadásnak bizonyult.